

Capitolul unu

*Marsilia
septembrie 1997*

Marsilia este, și a fost de secole, un loc potrivit pentru a muri. Legendarul port și-a păstrat reputația de bârlog al piraților, al contrabandistilor și al tâlhărilor – un statut dobândit încă de pe vremea în care românii l-au cucerit din mâinile grecilor, înainte de Hristos.

La sfârșitul secolului XX, eforturile guvernului francez au dat în fine roade, astfel că azi poți mâncă în liniște vestita *bouillabaise*¹ fără teama că poți fi oricând jefuit. Și totuși, localnicii nu se mai înfioară la ideea delinvenței; aceasta e deja întipărită în istoria și în moștenirea lor genetică. Pescarii de aici, hârșiți, nici n-au clisip când plasele lor au adus la suprafață o captură ce nu-și poate avea locul în oala cu ciorbă.

Roger-Bernard Gélis nu era originar din Marsilia. Se născuse și crescuse la poalele Pirineilor, într-o comunitate ce se constituia, cu mândrie, într-un soi de anacronism viu. Secolul XX nu-și pusese amprenta asupra culturii sale – una străveche, care preamărea virtuțile iubirii și ale păcii asupra tuturor problemelor lumești. Și totuși, ajuns în amiaza vieții, nu era complet lipsit de priceperă în privința traiului în lume; la urma urmei, era șeful comunității sale. Și în vreme ce-și duceau viața împreună, într-o adâncă pace spirituală, oamenii săi aveau și ei dușmanii lor.

Lui Roger-Bernard îi plăcea să spună că lumina cea mai strălucitoare atrage cea mai profundă întunecime. Era un ins uriaș, o figură impunătoare. Cei care nu cunoșteau blândețea și gentilețea ce marcau susținutul lui

¹ Ciorbă de pește cu usturoi, sofran și alte mirodenii, tipică regiunii de sud a Franței (n.tr.)

Roger-Bernard ar fi putut crede că trebuie să se teamă de el. Mai târziu se va presupune că atacatorii săi îi erau totuși cunoscuți.

Ar fi trebuit să-și dea seama ce-l aşteaptă, ar fi trebuit să înțeleagă că nu-i va fi permis să poarte, în deplină libertate, un obiect atât de prețios. Oare nu muriseră, pentru această comoară, aproape un milion dintre strămoșii săi? Dar glonțul i-a venit din spate, sfărâmându-i țeasta înainte de a bănuimăcar că dușmanul este aproape.

Dovezile furnizate de glonț n-au fost de nici un ajutor poliției, dat fiind că ucigașii nu s-au rezumat la un simplu asasinat. Trebuie să fi fost mai mulți, ținând seama de faptul că, la înălțimea și greutatea victimei, va fi fost nevoie de o forță considerabilă pentru a duce la sfârșit ceea ce a urmat.

Din fericire, Roger-Bernard era deja mort când a început ritualul; aşa n-a mai văzut rânjetele ucigașilor în vreme ce se pregăteau. Șeful lor mai cu seamă era plin de zel pentru ceea ce avea de făcut mai departe, intonându-și vechea mantră a urii în vreme ce lucra:

– *Neca eos omnes. Neca eos omnes.*

Retezarea unui cap uman de la locul său de pe trunchi e o treabă dificilă și murdară; necesită forță, hotărâre și un instrument bine ascuțit. Cei care l-au asasinat pe Roger-Bernard Gélis le aveau pe toate trei și le-au folosit cu deplină eficiență.

Cadavrul zăcuse în mare mult timp, bătut de valuri și ciugulit de vînturile flămânde ale adâncurilor. Deconcertați de starea precară a cadavrului, anchetatorii nu au acordat atenție decât în treacăt degetului lipsă de la una din mâini. Raportul autopsiei, îngropat ceva mai târziu de hătișurile birocratiei – dar poate și de altceva –, menționa, simplu, că arătătorul drept fusese retezat.

*Ierusalim
septembrie 1997*

Străvechea cetate a Ierusalimului era cuprinsă de agitația frenetică a după-amiezilor de vineri. Istoria părea că plutește în aerul rarefiat și sacru

CEA AȘTEPTATĂ

În vreme ce credincioșii se grăbeau spre casele lor pentru a se pregăti în vederea sabatului. Creștinii rătăceau pe Via Dolorosa – o serie de străduțe pietruite și serpuite ce marcam Drumul Crucii. Pe aici trecuse Isus Hristos, însângerat și istovit, copleșit de povara grea, spre destinul divin ce-l aștepta pe colina Golgoței.

În această după-amiază de toamnă, scriitoarea americană Maureen Paschal nu părea cătușă de puțin deosebită de restul pelerinilor care veniseră aici din cele mai diverse și mai îndepărtate colțuri ale lumii. Briza de septembrie îmbina aroma șaormelor sfârâină cu parfumul uleiurilor exotice care se ridica din piețele vechi. Maureen străbătea copleșitorul amestec senzorial care este Israelul, ținând în mână un ghid cumpărat de la o organizație creștină de pe internet. Broșura prezenta în detaliu Drumul Crucii, însotit de hărți și de amănunte referitoare la cele paisprezece opriri pe calea parcursă de Isus.

„Doamnă, doriți un rozariu? Sau un lemn de pe Muntele Măslinilor?“

„Doamnă, aveți nevoie de un ghid? Așa n-o să vă rătăciți. Vă arăt eu totul.“

La fel ca majoritatea femeilor din Occident, era nevoită să refuze toate ofertele nedorite ale comercianților stradali din Ierusalim. Unii erau neobosiți în eforturile lor de a-și vinde produsele ori serviciile. Alții erau pur și simplu atrași de femeia scundă cu păr lung, roșcat, și tenul deschis la culoare – o combinație exotică în această regiune a lumii. Maureen îi refuza cu un politicos, dar ferm „Nu, mulțumesc“, apoi intrerupea contactul vizual cu ei și își vedea de drum. Vărul ei, Peter, expert în studii mid-orientale, o pregătise pentru societatea și cultura Orașului Vechi. Maureen erameticuoasă chiar și în privința celui mai mărunț detaliu al muncii ei și studiase în profunzime noua cultură a Ierusalimului. Până acum, studiul ei dăduse roade, astfel că izbutea să limiteze la maximum sursele de distragere a atenției, concentrându-se asupra cercetărilor pe care le făcea și notându-și observațiile în carnețel.

Fuseșe mișcată până la lacrimi de frumusețea și de impetuozitatea Capelei Flagelării, o construcție franciscană veche de 800 de ani, ridicată pe locul în care Isus fusese biciuit. Reacția aceea emoțională fusese una neașteptată, dat fiind că Maureen nu venise la Ierusalim în pelerinaj; venise ca un observator obiectiv, ca un scriitor în căutarea unui fundal istoric corect pentru cartea la care lucra. În încercarea de a înțelege mai bine evenimentele petrecute în Vinerea Neagră, abordase această documentare mai degrabă cu mintea decât cu inima.

Vizitase Mânăstirea Surorilor din Sion înainte de a intra alături, în Capela Osândirii – locul în care Isus își luase crucea după ce Pilat din Pont citise sentința de răstignire. și de această dată, neașteptatul nod în gât fusese însoțit de un copleșitor sentiment de tristețe, în vreme ce păsea în capelă. Basoreliefuri în mărime naturală ilustrau evenimentele acelei cumplite dimineți din urmă cu două mii de ani. Maureen se oprișe în fața unei scene din care se degaja, viu, un tulburător caracter uman: un ucenic încerca să ferească pe Maria, mama lui Isus, de priveliștea fiului ei purtându-și crucea. Lacrimile îi inundaseră ochii. Era pentru prima dată în viață când se gândise la aceste personaje istorice ca la niște oameni adevărați, în carne și oase, care suferiseră chinuri de o inimagineabilă cruzime.

Cuprinsă de o amețelă de moment, Maureen se sprijini cu mâna de pielele reci ale unui zid antic. Zăbovi o clipă pentru a-și regăsi concentrarea și a mai lua câteva notițe despre lucrările de artă.

Își continuă apoi drumul, dar labirintul de străduțe ale Orașului Vechi se dovedi înșelător, în ciuda hărții ei detaliate. Punctele de reper erau adesea străvechi, roase de vreme și greu de observat de cei care nu cunoșteau bine locurile. Maureen blestemă în sinea ei când își dădu seama că se rătăcise din nou. Se opri în dreptul intrării într-un magazin, la adăpost de razele soarelui. Arșița intensă, în ciuda ușoarei adieri a vântului, amintea mai degrabă de mijlocul verii. Ferindu-și ghidul turistic de lumina orbitoare, privi în jur, încercând să se orienteze.

– Al optulea popas pe Drumul Crucii. Trebuie să fie pe aici, pe undeva, săpti pentru sine.

Locul prezenta un interes aparte, căci subiectul cărții ei se axa asupra istoriei privite din perspectiva femeilor. Deschizând ghidul, continuă să citească un pasaj din evanghelii, care se referea la al optulea popas:

– „În urma lui Isus mergea o mare mulțime de norod și de femei care se boceau, își băteau pieptul și se tânguiau după El. Isus s-a întors spre ele și a zis: «Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plâneți pe Mine, ci plâneți-vă pe voi însevä și pe copiii voștri».“

O bătaie puternică în fereastra din spatele ei o luă prin surprindere. Ridică privirea, așteptându-se să vadă chipul unui negustor furios fiindcă îi bloca intrarea în magazin, dar figura pe care o zări îi zâmbea. Un palestinian de vîrstă mijlocie, într-un veșmânt imaculat, deschisese ușa prăvăliei și o invită înăuntru, adresându-i-se într-o engleză armonioasă, cu accent străin:

– Intră, te rog! Bine ai venit. Eu sunt Mahmoud. Te-ai rătăcit?

CEA AȘTEPTATĂ

Maureen flutură ghidul cu un gest neajutorat.

– Caut al optulea popas. Harta arată că...

Mahmoud împinge broșura la o parte, râzând.

– Da, da. Al optulea popas. Isus le întâlnește pe femeile din Ierusalim. E chiar aici, după colț, zise el arătând cu mâna. E marcat de o cruce deasupra zidului de piatră, dar trebuie să te uiți foarte atentă ca să o vezi. Pentru o clipă, Mahmoud o privi intens, apoi adăugă: Așa e totul, de altfel, în Ierusalim. Trebuie să te uiți cu mare atenție pentru a vedea și a înțelege cu adevărat ce vezi.

Maureen îl privea gesticulând, satisfăcută că-i înțelegea îndrumările. Zâmbind, îi mulțumi și se întoarse să plece, dar se opri când observă ceva pe un raft din apropiere. Magazinul lui Mahmoud era unul dintre cele mai bune din Ierusalim, oferind la vânzare antichități autentificate – de pildă lămpi cu ulei din vremea lui Isus sau monede cu efigia lui Pilat din Pont. Un curcubeu strălucitor, zărit prin fereastră, îi atrase privirea.

– Sunt giuvaiere confectionate din fragmente de sticlă romană, îi explică negustorul când ea se apropie de un raft pe care erau expuse bijuterii din aur și argint incrustate cu mozaicuri.

– E splendid, exclamă Maureen luând în mâna un pandantiv din argint; reflexii multicolore umplură magazinul când ridică bijuteria în lumină, stârnindu-i imaginea de scriitor. Mă întreb ce poveste ar putea spune sticla asta.

– Cine știe ce a fost ea odinioară? O sticluță de parfum? Un vas cu mironișii? O glastră pentru trandafiri ori crini?

– E extraordinar să te gândești că, acum două mii de ani, sticla asta era un banal obiect în locuința cuiva. Fascinant!

Privind cu atenție în jurul ei, Maureen nu putu să nu remарce calitatea deosebită a obiectelor și modul armonios în care erau prezentate. Întinse mâna și mângâie cu un deget o veche lampă cu ulei din ceramică.

– Chiar are două mii de ani? Întrebă ea.

– Desigur. Unele dintre articolele mele sunt însă chiar mai vechi. Ea clătină din cap.

– Dar asemenea antichități n-ar trebui să-și aibă locul într-un muzeu? Mahmoud izbucni în râs.

– Draga mea, întregul Ierusalim e un muzeu. Nu poți săpa într-o grădină fără a scoate la iveală ceva antic. Majoritatea obiectelor cu adevărat valoroase ajung în colecții importante; dar nu totul.

Maureen își îndreptă atenția asupra altei vitrine, pline cu bijuterii străvechi din cupru oxidat, patinat, iar privirea i se opri asupra unui inel ce susținea un disc de mărimea unei monede mici. Mahmoud scoase inelul din vitrină și i-l întinse. O rază de soare pătrunsă prin fereastră se reflectă în inel, iluminându-i baza rotunjită și reliefând un grup de nouă puncte ce încadrau un cerc.

- Interesantă alegere, o felicită el.

Aerul lui jovial dispăruse, înlocuit fiind de o privire intensă și serioasă cu care o aținti pe Maureen când aceasta îi ceru detaliu despre inel.

- Cât e de vechi?

- Greu de spus. Experții mei mi-au zis că ar fi bizantin, probabil din secolul al şaselea sau al şaptelea, ori poate chiar mai vechi.

Maureen studiează îndeaproape disponerea cercurilor.

- Modelul acesta îmi pare... familiar. Am impresia că l-am mai văzut undeva. Știi cumva dacă simbolizează ceva anume?

Intensitatea din privirea lui Mahmoud mai slăbi.

- N-aș putea spune cu certitudine ce anume a vrut să sugereze artizanul care l-a creat acum o mie cinci sute de ani. Mi s-a spus însă că ar fi inelul unui cosmolog.

- Un cosmolog?

- O persoană care înțelege relația dintre Pământ și cosmos. La fel ca sus, așa și jos. Și trebuie să mărturisesc că, prima dată când l-am văzut, mi-a amintit de planetele care se rotesc în jurul Soarelui.

Maureen număra punctele cu glas tare:

- Sapte, opt, nouă. Dar pe vremea aceea nu se știa că există nouă planete și nici că ele se rotesc în jurul Soarelui. Deci nu asta simbolizează, nu-i așa?

- De unde să știm noi ce cunoștințe aveau cei din Antichitate? Poate dorești să-l probezi.

Sesizând deodată intenția negustorului de a face o vânzare, Maureen îi înăpoie inelul.

- Oh, nu, mulțumesc. Este frumos, într-adevăr, dar eram doar curioasă. Și mi-am promis că azi nu voi cheltui nimic.

- Foarte bine, replică Mahmoud, refuzând ferm să primească inelul înăpoi. Înăndă nici nu-i de vânzare.

- Nu?

- Nu. Mulți oameni au dorit să-l cumpere, dar eu nu vreau să-l vând. Așa că îl poți proba liniștită. Doar așa, ca să vezi cum e.

CEA AȘTEPTATĂ

Poate fiindcă tonul vesel revenise în glasul negustorului, sau poate că urmarea a atracției exercitate de modelul acela antic și enigmatic, ceva o îndemnă să-și pună cerculețul de cupru pe degetul inelar. Se potrivea perfect.

Mahmud înclină din cap, din nou serios, șoştind abia auzit:

- De parcă ar fi fost croit pentru dumneata.

Maureen ridică mâna spre lumină, privind inelul.

- Nici nu-mi pot lua ochii de la el.

- Fiindcă al dumitale trebuie să fie.

Ea îl scrută suspicioasă, bănuind ce urma: oferta de preț. Mahmoud părea mai rafinat decât vânzătorii ambulanți, dar tot negustor era.

- Parcă spuneai că nu e de vânzare, replică ea și începu să tragă de inel pentru a și-l scoate de pe deget – gest la care palestinianul obiectă vehement, ridicând palmele în fața ei.

- Nu. Te rog!

- Bine, bine! Am ajuns la faza în care ne tocjmim, nu-i așa? Cât costă?

Pentru o clipă, înainte de a-i răspunde, Mahmoud păru grav jignit.

- Nu m-ai înțeles. Inelul mi-a fost încredințat pentru a-l păstra până ce voi găsi mâna căruia i se potrivește. Mâna pentru care a fost lucrat. Văd acum că e vorba despre mâna dumitale. Nu pot să îl vând, deoarece deja îți aparține.

Maureen privi inelul, apoi își ridică din nou ochii spre Mahmoud, nedumerită.

- Nu înțeleg.

Negustorul surâse cu un aer înțelept și se apropie de intrarea în magazin.

- Nu, nu înțelegi. Într-o zi însă, vei înțelege. Deocamdată, păstrează inelul. Ca pe un cadou.

- Dar nu pot...

- Poți să-l vei păstra. Trebuie. Dacă nu, înseamnă că am dat greș. Și sunt sigur că nu vrei să ai așa ceva pe conștiință.

Maureen clătină din cap, uluită, și se apropie la rândul ei de ușă.

- Chiar nu știu ce să spun și cum să îți mulțumesc.

- Nu-i nevoie, nu-i nevoie. Acum însă, trebuie să pleci. Misterele Ierusalimului te așteaptă.

Și-i ținu ușa în vreme ce ea păși afară, mulțumindu-i încă o dată.

- La revedere, Magdalena, șoțti Mahmoud.

Maureen se opri în prag, întorcându-se spre el.

- Ce-ai spus?

- Am spus la revedere, *doamna mea*.

Și-i făcu un semn de rămas-bun. Maureen îi răspunse la fel și ieși din nou în arșița soarelui.

Revenind pe Via Dolorosa, găsi imediat al optulea popas, exact aşa cum îi spusese Mahmoud. Dar era neliniștită și incapabilă să se concentreze, simțindu-seizar după întâlnirea cu negustorul. În vreme ce-și continua drumul, mai vechea senzație de amețeală îi reveni, de această dată mai puternică, aducând-o în pragul dezorientării. Era prima ei zi în Ierusalim și, fără îndoială, decalajul de fus orar se făcea simțit. Zborul din Los Angeles fusese lung și dificil, astfel că nu prea reușise să doarmă cu o noapte în urmă. Fie că a fost rezultatul unei combinații între arșiță, oboseală și foame, fie că a fost altceva, inexplicabil, ceea ce i se întâmplă în continuare ieșea din tiparele experienței sale obișnuite.

Găsind o bancă din piatră, se așeză să se odihnească puțin. Se cătină, cuprinsă de un nou val de neașteptată amețeală, sub lumina orbitoare a soarelui, care îi cotropea gândurile.

Și brusc se pomeni în mijlocul unei mulțimi de oameni. De jur împrejurul ei domnea haosul – strigăte, îmbrânceli, agitație pretutindeni. Spiritul de observație n-o părăsise cu totul, aşa că Maureen remarcă veșmintele din pânză aspră, țesută în casă, ale celor care o înconjurau. Unii erau desculți, alții purtau un fel de sandale rudimentare; le observă când un ins o călcă din greșelă pe picior. Majoritatea erau bărbați, murdari și bărboși. Omniprezentul soare al amiezii îi învăluia în fierbințeala lui, amestecând sudoarea cu praful pe chipurile furioase și tulburate din jurul ei. Se afla la marginea unui drum îngust, iar în fața ei mulțimea începuse să se îmbrâncească. Un spațiu gol se formă în mijloc și, pe calea astfel deschisă, înainta încet un mic grup. Droiaia de oameni părea să-l urmeze. Când grupul ajunse mai aproape de ea, Maureen o văzu pentru prima dată.

Ca o insulă solitară în centrul haosului, era una dintre puținele femei din mulțime – dar nu acest lucru o scotea în evidență, ci ținuta ei, aerul regal care o învăluia în ciuda stratului de murdărie care îi acoperea măinile și picioarele. Avea părul ușor ciufulit, de un arămuș strălucitor, parțial ascuns sub un văl purpuriu care îi acoperea partea de jos a feței. În clipa aceea, Maureen știa instinctiv că trebuie să ajungă la femeia aceasta, trebuie

CEA AȘTEPTATĂ

să intre în legătură cu ea, să-o atingă, să-i vorbească. Dar mulțimea care se agita o împiedica să înainteze, și deodată își dădu seama că se mișca greu, cu lentoarea aceea tipică unui vis.

În vreme ce se zbătea, străduindu-se să se apropie, fu izbită de frumusețea aproape dureroasă a chipului aceluia pe care nu-l putea atinge. Avea oase fine, subțiri și trăsături delicate. Dar ochii erau cei care aveau să-i bântuie amintirile mult după ce vizuirea va fi pierit. Ochii femeii, uriași și strălucitori de lacrimi încă nevărsate, aveau o nuanță situată undeva între chihlimbar și salvie – un căprui-auriu care îmbina în el o infinită înțelepciune și o tristețe copleșitoare. Privirea amețitoare a femeii o întâlni pe a ei într-o frântură de secundă parcă interminabilă, lansând un strigăt de ajutor de o disperare fără margini.

„Trebuie să mă ajungi.“

Maureen știa că strigătul îi fusese adresat ei. În clipa în care ochii femeii se atîntiseră în ai ei, încremenise, ca în transă. O clipă mai târziu, femeia privi brusc în jos, spre o fetiță care o trăgea insistente de mâna.

Copila ridică spre ea ochii imensi, căprui-aurii, care îi oglindeau pe cei ai mamei. În spatele ei se afla un băiat ceva mai mare, cu ochi mai închiși la culoare, dar evident fiul femeii. În acel moment, Maureen știau, inexplicabil, că ea era unica persoană care îi putea ajuta pe această regină stranie, sufărindă, și pe copiii ei. Dându-și seama de acest lucru, se simți copleșită de un val de confuzie în care se amesteca, parcă, o mâhnire intensă.

Apoi mulțimea începu din nou să se agite, înghițind-o într-un ocean de transpirație și de disperare.

Maureen clipi repede, apoi închise ochii, strângând tare pleoapele timp de câteva secunde, și cătină din cap pentru a-și limpezi vederea, încă neștiind sigur unde se afla. O privire aruncată blugilor, rucsacului de microfibra și pantofilor Nike îi demonstră că era în secolul XX. În jurul ei, freamătușul Orașului Vechi continua, dar oamenii erau îmbrăcați în haine moderne, iar zgomotele din jur erau altele acum: într-un magazin de viziavi, Radio Iordan difuza un cântec pop american – „Să fie *Losing My Religion*, al formației R.E.M.?“, se întrebă Maureen. Un Tânăr palestinian ținea ritmul, bătând în teighea; îi zâmbi, fără a rata vreo măsură.